

Algemene informatie

Aanbesteding:	Overige inhuur Rechtspraak
Aanbestedende Dienst:	Dienstencentrum voor de Rechtspraak
Referentie:	OVIN2026

Toelichting:

Bijgaand ontvangt u de nota van inlichtingen 2.

De inschrijving voor deze aanbesteding moet uiterlijk op dinsdag 17 maart 2026 om 10:00 uur ontvangen zijn op TenderNed.

Vraag en antwoord

Ref.nr.	Onderwerp:
50	Beschrijvend document - in te dienen documenten verificatie - pagina 4

Vraag:

Onder de in te dienen documenten bij verificatie staat beschreven dat de winnende inschrijver een CO₂-Prestatieladder certificaat of vergelijkbaar keurmerk dient aan te leveren. Dit gaat echter tegen het proportionaliteitsbeginsel in.

Ten eerste schrijft de Gids Proportionaliteit dat geschiktheidseisen proportioneel dienen te zijn in relatie tot de aard en omvang van de opdracht en dat eisen het aantal inschrijvers niet mogen beperken. Het certificaat CO₂-Prestatieladder is echter een disproportionele eis. De implementatie van de CO₂-Prestatieladder binnen een organisatie kost veel tijd en moeite. Het is disproportioneel om van een organisatie te eisen dat de gehele organisatie voorafgaand aan de inschrijving gecertificeerd moet worden. Daarnaast is er aanbestedingsrechterlijk onvoldoende verband tussen de eis en het uitvoeren van de opdracht voor de inhuur van overig personeel. In de rechtspraak (onder meer Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNE:2022:1711) is bevestigd dat een CO₂-Prestatieladder-certificaat slechts als geschiktheidseis kan worden gesteld indien een aantoonbaar en objectief verband bestaat tussen het certificaat en de specifieke aard en uitvoering van de opdracht. Geschiktheidseisen moeten volgens vaste jurisprudentie relevant en proportioneel zijn en mogen niet leiden tot onnodige uitsluiting van marktpartijen. Een CO₂-Prestatieladder-certificaat ziet op de algemene bedrijfsvoering en het CO₂-management van een onderneming als geheel. Bij een opdracht die uitsluitend ziet op de inhuur van personeel ontbreekt een direct en inhoudelijk verband met de uitvoering van de opdracht. Het stellen van een dergelijk certificaat als geschiktheidseis is in dit geval niet proportioneel en daarmee aanbestedingsrechtelijk discutabel.

Bovendien stelt de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO), de beheerder van de CO₂-Prestatieladder, expliciet dat het certificaat niet geschikt is als geschiktheidseis of selectie criterium. Op basis van bovenstaande onderbouwing vragen we u om het certificaat CO₂-Prestatieladder te laten vervallen. Gaat u hiermee akkoord? Zo nee, kunt u concreet maken waarom het certificaat CO₂-Prestatieladder een uitzondering vormt op het proportionaliteitsbeginsel en kunt u ons verwijzen naar de bijbehorende jurisprudentie waaruit blijkt dat u zich houdt aan het proportionaliteitsbeginsel? Kunt u daarnaast per onderdeel aangeven op welk deel van de uitvoering het toeziet?

Antwoord:

Wij gaan niet akkoord met het vervallen van het gevraagde document.

Allereerst merken wij op dat het Certificaat CO₂-Prestatieladder of een vergelijkbaar keurmerk in deze aanbesteding geen geschiktheidseis is. Het certificaat wordt niet gevraagd bij inschrijving en maakt geen onderdeel uit van de toets op geschiktheid als bedoeld in artikel 2.90 e.v. Aanbestedingswet 2012. Het betreft uitsluitend een document dat wij bij verificatie van de voorlopig gegunde inschrijver kunnen opvragen.

Er is derhalve geen sprake van een eis waaraan iedere inschrijver voorafgaand aan inschrijving moet voldoen. Het certificaat beperkt het aantal inschrijvers niet en leidt niet tot uitsluiting in de selectiefase.

In deze aanbesteding hebben wij duurzaamheid en maatschappelijke waarde uitgevraagd als onderdeel van het gunningscriterium kwaliteit, meer specifiek binnen Wens 4. Inschrijvers beschrijven daarin concreet en onderbouwd hoe duurzaamheid structureel is verankerd binnen de organisatie. De beoordelingscommissie beoordeelt dit onder meer op concreetheid, geloofwaardigheid en structurele borging.

Een CO₂-Prestatieladder certificaat of een vergelijkbaar keurmerk kan dienen als objectief en controleerbaar bewijs dat het duurzaamheidsbeleid daadwerkelijk organisatiebreed is ingericht en geborgd. Het certificaat ziet daarmee niet op de feitelijke uitvoering van individuele inhuuropdrachten, maar op de structurele inbedding van CO₂-reductie en klimaatbeleid binnen de organisatie van de opdrachtnemer. Dat sluit aan bij onze ambitie zoals opgenomen in paragraaf 2.6 van het Beschrijvend document om leveranciers te stimuleren structureel bij te dragen aan klimaatdoelstellingen.

Wij benadrukken dat:

- het certificaat pas bij de winnende inschrijver wordt opgevraagd
- gelijkwaardige keurmerken of ander overtuigend bewijs worden geaccepteerd
- geen specifiek niveau van de CO₂-Prestatieladder is voorgeschreven

Er is dus ruimte voor gelijkwaardige oplossingen. Daarmee is het verzoek proportioneel en in lijn met artikel 2.96 Aanbestedingswet 2012, waarin is bepaald dat aanbestedende diensten keurmerken mogen verlangen mits gelijkwaardige bewijzen worden geaccepteerd.

De door u aangehaalde jurisprudentie ziet op situaties waarin een certificaat als geschiktheidseis werd gesteld. Daarvan is in deze aanbesteding geen sprake.

Gelet op het bovenstaande handhaven wij het verzoek om bij verificatie van de voorlopig gegunde inschrijver een CO₂-Prestatieladder certificaat of een vergelijkbaar keurmerk dan wel ander overtuigend bewijs te overleggen.

Fase:

Inschrijffase

Inschrijfronde:

Inschrijfronde 1

Vragenronde:

Vragenronde 2

Percelen:

P1 Overige inhuur Rechtspraak

Beantwoord op:

23 feb 2026

Ref.nr.
51

Onderwerp:

CO2 prestatieladder

Vraag:

3. Onder de in te dienen documenten bij verificatie staat beschreven dat de winnende inschrijver een CO₂-Prestatieladder certificaat of vergelijkbaar keurmerk dient aan te leveren. Dit is echter geen gebruikelijk certificaat binnen de inhuurmarkt en vraagt veel tijd en moeite van Inschrijvers

om te behalen. De Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO), de beheerder van de CO₂-Prestatieladder, stelt dat het disproportioneel is om van een organisatie te eisen dat de gehele organisatie voorafgaand aan de inschrijving op een specifiek project gecertificeerd moet zijn. Wij als Inschrijver hebben de intentie om het certificaat CO₂-Prestatieladder te behalen, maar kunnen gezien de doorlooptijd niet garanderen dat wij op het moment van verificatie al gecertificeerd zijn. Kunt u bevestigen dat, indien Inschrijvers nog niet over het certificaat beschikken, een intentieverklaring in combinatie met een geplande audit datum voor u voldoende is?

Antwoord:

Wij verwijzen naar de eerdere beantwoording over het Certificaat CO₂-Prestatieladder.

Het Certificaat CO₂-Prestatieladder of een vergelijkbaar keurmerk betreft geen geschiktheidseis bij inschrijving, maar een document dat bij verificatie van de voorlopig gegunde inschrijver wordt opgevraagd.

Wij begrijpen dat het behalen van een certificaat tijd vergt. Dit neemt echter niet weg dat op het moment van verificatie sprake moet zijn van een daadwerkelijk behaald certificaat of een aantoonbaar gelijkwaardig, extern gecertificeerd CO₂-managementsysteem.

Een intentieverklaring in combinatie met een geplande auditdatum is daarvoor onvoldoende. Een intentie geeft geen objectief en verifieerbaar bewijs dat een CO₂-managementsysteem organisatiebreed is geïmplementeerd, functioneert en extern is getoetst.

Indien de voorlopig gegunde inschrijver niet beschikt over een CO₂-Prestatieladder certificaat, dient hij een gelijkwaardig keurmerk te overleggen dat:

- specifiek is gericht op het meten en reduceren van CO₂-uitstoot,
- concrete reductiedoelstellingen en maatregelen vereist,
- voorziet in periodieke externe toetsing of certificering,
- organisatiebreed van toepassing is.

Algemene duurzaamheidskeurmerken of milieumanagementsystemen zonder specifieke, gecertificeerde CO₂-reductieverplichtingen worden niet als gelijkwaardig aangemerkt.

Wij handhaven daarmee het gestelde in het Beschrijvend document.

Fase:

Inschrijffase

Inschrijfronde:

Inschrijfronde 1

Vragenronde:

Vragenronde 2

Percelen:

P1 Overige inhuur Rechtspraak

Beantwoord op:

23 feb 2026

Ref.nr.

52

Onderwerp:

CO₂ prestatieladder

Vraag:

2. Onder de in te dienen documenten bij verificatie staat beschreven dat de winnende inschrijver

een CO₂-Prestatieladder certificaat of vergelijkbaar keurmerk dient aan te leveren. Wij als Inschrijver willen graag vergelijkbare bewijslast aanleveren, maar willen daarvoor goed begrijpen wat u als vergelijkbaar ziet. Hiermee proberen we vroegtijdig de discussie van vergelijkbaarheid te beslechten en het risico op uitsluiting door een 'verkeerde interpretatie' te minimaliseren. Kunt u daarom expliciet maken op welke onderdelen van onze organisatie het certificaat CO₂-Prestatieladder toeziet en hoe deze onderdelen in relatie staan tot onze dienstverlening als detacheerder? Uw argumentatie hierachter stelt inschrijvers in staat om te beoordelen of zij over een vergelijkbaar keurmerk beschikken.

Antwoord:

Wij verwijzen naar de eerdere beantwoording over het Certificaat CO₂-Prestatieladder.

Het gevraagde certificaat ziet op een organisatiebreed CO₂-managementsysteem. Het betreft niet een projectgebonden maatregel, maar de structurele inrichting, borging en externe toetsing van CO₂-reductie binnen de gehele organisatie.

Een keurmerk wordt als vergelijkbaar beschouwd indien daaruit objectief en controleerbaar blijkt dat:

- de organisatie haar CO₂-footprint structureel in kaart brengt,
- concrete en meetbare reductiedoelstellingen zijn vastgesteld,
- aantoonbare maatregelen worden uitgevoerd om deze reductie te realiseren,
- voortgang periodiek wordt gemonitord en gerapporteerd,
- sprake is van onafhankelijke externe certificering of toetsing.

Voor een detacheerder ziet dit onder meer op:

- mobiliteit van medewerkers en ingezette professionals,
- energiegebruik van eigen locaties,
- CO₂-relevante ketenactiviteiten,
- bestuurlijke verankering van CO₂-reductie in beleid en governance.

Wij beoordelen niet op basis van de naam van een keurmerk, maar op basis van de inhoudelijke gelijkwaardigheid ten opzichte van een gecertificeerd CO₂-managementsysteem zoals de CO₂-Prestatieladder.

Keurmerken of certificaten met een bredere duurzaamheids- of milieuscope zonder specifieke, gecertificeerde CO₂-reductieverplichtingen worden niet als gelijkwaardig aangemerkt.

Het is aan de voorlopig gegunde inschrijver om bij verificatie overtuigend en aantoonbaar te maken dat het overgelegde keurmerk aan dit niveau voldoet.

Fase:

Inschrijffase

Inschrijfronde:

Inschrijfronde 1

Vragenronde:

Vragenronde 2

Percelen:

P1 Overige inhuur Rechtspraak

Beantwoord op:

23 feb 2026

Ref.nr.
53

Onderwerp:
Proces

Vraag:

Wordt er voor de uitvoering van deze aanbesteding gewerkt met een inhuurdesk of uitsluitend met inhurende managers?

Antwoord:

Binnen de Rechtspraak wordt de inhuur centraal en uniform georganiseerd.

Er wordt gewerkt met een vastgesteld aanvraagproces. De behoefte wordt inhoudelijk bepaald door de inhurende manager, maar de uitvraag en procesbegeleiding verlopen via het centrale proces zoals ingericht binnen het Dienstencentrum Rechtspraak.

Er is daarmee geen vrije rechtstreekse uitvraag door individuele managers richting de markt. De mini-competities binnen de raamovereenkomst worden centraal uitgezet conform het vastgestelde proces.

Dit draagt bij aan uniformiteit, compliance en een efficiënte uitvoering van de raamovereenkomst.

Fase:

Inschrijffase

Inschrijfronde:

Inschrijfronde 1

Vragenronde:

Vragenronde 2

Percelen:

P1 Overige inhuur Rechtspraak

Beantwoord op:

23 feb 2026

Ref.nr.
54

Onderwerp:
CO2 Prestatieladder

Vraag:

Vanwege het internationale karakter van onze organisatie hanteren wij uitsluitend internationaal erkende standaarden. Om die reden zijn wij niet gecertificeerd voor de CO₂-Prestatieladder, aangezien dit een Nederlands instrument betreft.

In uw antwoord op vraag 28 geeft u aan dat EcoVadis niet wordt geaccepteerd als een vergelijkbaar keurmerk. Daarbij licht u toe dat de CO₂-Prestatieladder specifiek gericht is op inzicht, reductie en borging van CO₂-emissies, inclusief concrete doelstellingen, maatregelen en onafhankelijke toetsing.

Onze interpretatie is dat een keurmerk als 'gelijkwaardig' kan worden beschouwd wanneer het eveneens voorziet in: inzicht, reductie en borging van CO₂-emissies, inclusief concrete doelstellingen, maatregelen en onafhankelijke toetsing.

Kunt u bevestigen of deze interpretatie juist is? Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u vriendelijk om nader te specificeren welke criteria u hanteert bij de beoordeling of een keurmerk als gelijkwaardig wordt aangemerkt.

Antwoord:

Wij verwijzen naar de eerdere beantwoording over het Certificaat CO₂-Prestatieladder, waaronder de beantwoording van vraag 28 en 29 in Nota van Inlichtingen 1.

Uw interpretatie is gedeeltelijk juist, maar niet volledig.

Het enkele feit dat een standaard of keurmerk aandacht besteedt aan inzicht, reductie en borging van CO₂-emissies is op zichzelf niet voldoende om als gelijkwaardig te worden aangemerkt. Doorslaggevend is of sprake is van een organisatiebreed, specifiek op CO₂ gerichte systematiek die:

- de volledige CO₂-footprint structureel en aantoonbaar in kaart brengt,
- concrete, meetbare reductiedoelstellingen verplicht stelt,
- aantoonbare uitvoering van reductiemaatregelen vereist,
- voorziet in periodieke monitoring en rapportage,
- onderworpen is aan onafhankelijke externe certificering of verificatie,
- aantoonbaar is gericht op daadwerkelijke CO₂-reductie en niet uitsluitend op procesinrichting of brede duurzaamheidsbeoordeling.

Daarbij geldt dat een standaard met een bredere milieu- of ESG-scope, zonder specifieke en gecertificeerde CO₂-reductieverplichtingen, niet als gelijkwaardig wordt aangemerkt. Dit volgt ook uit onze eerdere beantwoording waarin EcoVadis en ISO 14001 niet als gelijkwaardig zijn geaccepteerd.

Of een internationale standaard als gelijkwaardig kan worden beschouwd, hangt af van de mate waarin deze inhoudelijk en aantoonbaar voldoet aan bovengenoemde kenmerken. De beoordeling daarvan vindt plaats bij verificatie van de voorlopig gegunde inschrijver op basis van de aangeleverde documentatie.

Wij handhaven daarmee het gestelde in het Beschrijvend document.

Fase:

Inschrijffase

Inschrijfronde:

Inschrijfronde 1

Vragenronde:

Vragenronde 2

Percelen:

P1 Overige inhuur Rechtspraak

Beantwoord op:

23 feb 2026